

ROMANAS
DŽINĀ

Verte Giedre Sodeikienė
NĀ

FATMA AYDEMİR

FATMA AYDEMIR

DŽINAI

Romanas

Iš vokiečių kalbos vertė
Giedrė Sodeikienė

VILNIUS, 2024

Versta iš:
Fatma Aydemir,
DSCHINNS, 2022

Bibliografinė informacija
pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų
informacinės sistemos (LIBIS) portale *ibiblioteka.lt*

Projektą finansuoja

Knygos vertimą parėmė
Goethe's institutas

© 2022 Carl Hanser Verlag GmbH & Co. KG, München
© Vertimas į lietuvių kalbą, Giedrė Sodeikienė, 2024
© Viršelio dizainas, Jeremy Parker, 2024
© Leidykla VAGA, 2024

ISBN 978-5-415-02805-4

Skiriu R.

...Vaizdai, kurių niekada nematėme, kol jų neprisiminėme.

WALTER BENJAMIN

T U R I N Y S

Huseinas 11

Umitas 22

Sevda 64

Peri 137

Hakanas 192

Eminė 248

Post Scriptum. Giedrė Sodeikienė 317

Huseinas

Huseinai... ar žinai, kas tu esi, Huseinai, kai balkono durų stikle pamatai spindinčius savo veido kontūrus? Kai atidaryrai duris, išeini į balkoną ir šiltas oras nudvelkia tavo veidą, ir besileidžianti saulė tarp Zeitinburnu daugiaaukščių žėri kaip milžiniškas apelsinas? Tu pasitrini akis. Turbūt, pagalvoji, visos kliūtys ir visi sunkumai šiame gyvenime buvo tik tam, kad kada nors stovėtum čia, aukštai, ir žinotum: aš šitai užsitarnau. Savo kaktos prakaitu.

Išgirsti pirmąjį vakaro azaną* savo buto balkone, erdvaus 3+1 kambarių buto ketvirtame aukšte, kuriam bemaž trisdešimt metų dirbai ir taupei, augindamas keturis vaikus ir pelnydamas savo žmonai nors ir kuklų, bet tikrai ne varganą gyvenimą. Savo dienas gyvenai trimis pamainomis, Huseinai, neatsisakydavai budėti sekmadieniais, šventadieniais, dirbti viršvalandžių, stengdavaisi pasinaudoti visomis įmanomomis priemonėmis metalo fabrike, kad išlaikytum šeimą, kad

* Musulmonų šaukimas melstis. (Čia ir kitur – vert. past.).

mažiui nupirktum futbolo batelius, kad grąžintum dičkio skolas, kad liktų šiek ne tiek atidėti. Ir tu po visa ko pasiekei savo. Tau penkiasdešimt devyneri ir tu savininkas. Kai po keleto metų Umitas baigs mokyklą ir tu pagaliau galėsi palikti Vokietiją, tą šaltą beširdę šalį, lauks šitas butas Stambule, su tavo vardu skambučio lentelėje. Huseinai! Galų gale radai vietą, kurią gali vadinti savo namais.

Džiaukis jais, Huseinai. Klausyk, kaip staiga nutyla garsi muzika iš parduotuvių gatvėje apačioje po tavimi ir lieka tik azanas ir pypsėjimas, ir balsai milijonų žmonių, toliau zujančių gatvėmis ir užsiėmusių savo reikalais. Klausyk, kaip klykautja žuvėdros. Kvėpk tvankų orą, atsiduodantį išmetamosiomis dujomis ir sudegintomis šiukšlėmis, dar minutėlę panardink žvilgsnį į kunkuliuojančią minią apačioje tarp namų, kol eisi melstis.

Žiūrėk, priešais veikia Ibrahimo Tatliseso* lahmadžuno** restoranų tinklo filialas. Anksčiau tau taip patiko jo dainos, Huseinai, nusipirkai jo plokštelę, kas vakarą grįžęs namo atsidarydavai butelį kvietinio alaus ir, nutilus šnypštimui iš po karūninio dangtelio, pasigirdavo grotuvo šniokštimas ir *Tükendi Nakdi Ömrüm* pradžioje suskambėdavo baglama***. Ar prisimeni, Huseinai, klausydamas tos dainos surūkei tiek cigarečių, kad tavo kūnas sutirpo į baltą dūmų debesį ankštoje virtuvėje koridoriaus gale, to ilgo, tamsaus koridoriaus gale. Tu supratai Ibo, nes jis dainavo apie visus tuos, į kuriuos niekas nekreipia dėmesio, neturtingus ir tamsius, sunkiai dirbančius žmones iš

* Ibrahim Tatlises (g. 1952 m.) – tikroji pavardė Tatli, meninis slapyvardis – Ibo; turkų aktorius, dainininkas.

** Mielinės tešlos paplotis, prieš kepimą aptepamas prieskoniais pagardinta malta mėsa, apibarstomas svogūnais ir pomidorais.

*** Tradicinis styginis turkų instrumentas.

kaimo, tokius kaip tu, Huseinai. Tu supratai Ibo, nes ir jis nu-
metė savo tėvų kalbą kaip nereikalingą žvirgždo maišą.

Tačiau dabar negali jo pakęsti, net bjauriesi Ibo, kai jis kiek-
vieną penktadienio vakarą dalkosi savo televizijos laidose ir
tauškia niekus, ir spokso į savo pilvo šokėjas, tas nedorėlis, ku-
ris nušaudino paprastą prekiją Urfos turguje, nes šis atsisakė jį
aptarnauti. Bent jau taip rašė laikraščiai.

Ne, Huseinai, meilė meile, bet taip nesieltgia tie, kurių kase-
tes tu nori pirkti ir klausyti. Be to, Ibo perėjo nuo liaudies muzi-
kos prie arabeskos, o tu seniai atsisakei tabako ir alkoholio, nors
be alkoholio tos arabeskos beveik neįmanoma klausytis. O net
jei ir klausysi – kas tau iš tokio žmogaus dainų? Tokio vyro, ku-
ris muša savo žmonas ir dar visiems giriasi? Nieko. Bet Perihan
ir Hakanui, ir Umitui restoranas tikrai padarys įspūdį. Juk jis
priklauso įžymiausiam šalies žmogui, ir tu negalėsi užginti,
Huseinai, kai tavo vaikai kasdien lėks ten prisišlamšti to mitalo.

Priešingai, tu pats apmokėsi valgi, patenkintas žiūrėsi į juos
ir džiaugsiesi, kad pagaliau tavo galioje leisti jiems nuo šiol kas
vasarą pabūti Stambule, tame nuostabiame mieste, dėl kurio
daug šimtmečių tiek kariauta, tiek kraujo išlieta, ir vis tuščiai.
Nes niekas nesusiprotėjo, kad šis miestas niekada nesusiduo-
dą užkariaujamas, niekam. Nes miestas galop visada užkariauja
tave. Kada nors iš tavęs liks ne daugiau, kaip dar vienas dulkių
paklōtas žemėje po kojomis naujesiems užkariautojams, kupi-
niems visada tų pačių troškimų, ir Stambulas juos visus įtrauks
ir praris ir pavėrs dulkėmis ir jais penėsis ir toliau augs dar la-
biau gražėdamas.

Huseinai, tu žinotai, jog kada nors sugrįši į Stambulą, jau
tada, kai čia atvykai pirmą kartą. Tąsyk atvažiavai traukiniu
iš kaimo ir savaitei apsistotai pas gimines, iki sėdai į autobusą,

paskui į traukinį Pietų Vokietijon, kad ten duotų tau kokį nors darbą. Jie tave pastatė į eilę su kitais darbininkais, patikrino jūsų nuogus kūnus ir dirstelėjo į apatinius. Tai buvo 1971-ųjų pavasarį.

Vokietija buvo ne tai, ko tu tikėjaisi, Huseinai. Tu tikėjaisi naujo gyvenimo. O gavai vienvė, kuri niekada nebūna naujas gyvenimas, nes vienvė yra kilpa, nuolat į galvą sugrižtantys tie patys prisiminimai, paieška žaizdų tame „aš“, kurio seniai nebėra, ilgėjimasis žmonių, kuriuos palikai išvykdamas. Bet ką tu turėjai daryti, Huseinai? Juk negalėjai tiesiog sugrižti į savo kaimą. Tad likai ir darei tai, ką privalėjai, kad tavo atvažiavimas turėtų bent šiokią tokią prasmę.

Kaip bėga laikas, Huseinai. Per tuos dvidešimt aštuonerius metus uždirbai tiek, kad Turkijoje apie tokius pinigus negalėjai net svajoti. Tu juos užsitarnavai, nes niekada nesišalinai darbo, kurio nesiėmė joks vokietis. Nenumanei, kad tavo kūnas greitai, dar labai toli iki pensinio amžiaus, taip pails, kaip Vokietijos ūkis po susijungimo. Tuo laiku, kai tos dvi negalios sutapo ir metalo fabrikas užsidarė, tu irgi norėjai, kaip ir dauguma tavo bendradarbių, išeiti į išankstinę pensiją, bet tau neišdavė medicininės pažymos, nors tavo nugara po visų tų metų prie lydymo krosnies išlinko kaip atbula C raidė, o keliai net trumpai pasivaikščiojus pradėdavo siaubingai skaudėti.

Tačiau ir taip buvo aišku, Huseinai. Nes iš ko jūs būtumėte gyvenę anuomet su dar trimis vaikais namuose ir devynių šimtų markių pensija? Iš tavo santaupų? Ar būtum sutikęs atsisakyti šito buto, Huseinai, kad pora metų anksčiau galėtum pradėti ilsėtis, už tai visam laikui liktum Vokietijoje? Aišku, kad ne, Huseinai. Taigi nuėjai į kitą fabriką, kur mokėjo mažiau ir nebuvo tokių priemonių, bet vis dėlto užtektinai, kad santau-

pos padidėtų kiek būtina, kad galėtum dar šiek tiek padidinti pensijos įmoką. O po tų daugelio metų prie metalo laužo lydymo krosnies tvoskiant 1 500 laipsnių karščiui kartoninių dėžių lankstymo nevadinau net darbu. Taip praplušėjai dar penkerius, Huseinai, kol paskutiniaisiais paties kartono šefo pabrėžtinai mandagiai pasiprašei atleidžiamas. Jis patenkino tavo prašymą, ir tau pagaliau atsirado laiko pasiieškoti buto Stambule. Vėl atsidėti savo tikėjimui, kuris daug metų vyto kaip nelaisvoma gėlė. Įsiklausyti į save ir susitaikyti su savo demonais. O kitą savaitę, kai tau sukaks šešiasdešimt, pagaliau ir tau prasi-dės pensija, Huseinai. Jie vadina ją išankstine pensija, bet nieko ankstyvo čia nėra.

Kaip bėga laikas. Kas žino, gal tu net nebegrįši į Vokietiją, gal tiesiog liksi čia. Gal Eminė ir tavo vaikai irgi norės pasilikti, kai čia pabuvos ir pamatys, kaip gražiai jiems įrengi butą. Gal Umitas čia baigs mokyklą. Gal Perihan ir Hakanas čia įsimylės ir abu pagaliau sukurs šeimą. Nuo tos minties tave nupurto šiurpuliukas, Huseinai, bet kodėl? Ar ne tu kadaise žūtbūt norėjai išleisti už vyro savo vyriausiąją dukrą Sevda, ar ne tu pateikei ultimatumą, kai ji buvo septyniolikos su puse? Tekėsi už to arba to, rinkis, bet už kurio nors eisi ir sukursi šeimą, ir mums bent jau neberūpės, kuo Vokietijoje pavirs mūsų Sevda, kuri visada reikalauja iš gyvenimo per daug, kuriai niekada negana to, ką turi, to, ką gali pasiekti. Ar ne tu sumąstei, Huseinai, kad šitaip Sevda bus saugi? Ar ne tu sumąstei, kaip nužudyti jos svajones?

Tačiau, vargše Huseinai, Sevda padarė taip, kaip norėjo, su dviem vaikais ant rankų ji vis vien padarė savaip. Argi nematai? O dabar išgyveni dėl Perihan ir Hakano, nors seniai turėtum

žinoti, kad tavo rūpinimasis vaikais retai nulemia teisingus tavo sprendimus. Taip, tu šypsai, Huseinai. Ką gi, šypsokis, juk, šiaip ar taip, šiandien laiminga diena, gal net geriausia per visą tavo gyvenimą.

Atvežė visus baldus. Vyras juos sustatė pagal tavo pageidavimą, veidrodį ir sunkią dvigulę lovą judviem su Emine galinia-me kambaryje, raštuotas sulankstomas sofas vaikams dviejuose mažuose miegamuosiuose. Svetainėje stovi puošnus kredensas iš tamsaus poliruoto medžio, kokį mėgsta Eminė. Kredensas jai patiks, tu net neabejoti.

Eminė, kurią tu myli nuo tada, kai pirmą kartą pamatei greitimame kaime. Buvai ką tik sugrįžęs iš kariuomenės, truputį pakvaišęs, truputį prislėgtas, ir staiga tau kelią perbėgo ta jauna mergina nunarinta galva, balta kaip medvilnės pumpuras. Jau kitą dieną paprašei jos rankos, paprašei jos teta, nes Eminės tėvai buvo seniai mirę. Teta stengėsi nesišypsoti, nes nenorėjo parodyti savo bedantės burnos, bet tikrai buvo daugiau negu patenkinta, kad nuo šiol namuose bus viena burna mažiau.

Praėjo trisdešimt treji metai. Tu visada mylėjai Eminę, labiau negu save, net tuos aštuonetą metų, išbūtų Vokietijoje, taip toli nuo jos, visada galvojai apie ją, kasnakt užmigdamas nusvajodavai pas ją. Pas kvapą rožių vandens, kuriuo ji rytais įsitrindavo odą už ausų spenelių. Pas vėšą, kurios jos oda neprarasdavo net po dviem storomis antklodėmis. Jokia per tuos aštuonerius metus užėigose prie upės sutikta vokietė neįstengė numaldyti tavo ilgėjimosi, priešingai, kuo labiau priartėdavai prie kitų moterų, tuo karščiau ilgėdavaisi Eminės.

Ir pagaliau tu galėjai atsivežti ją ir vaikus, laukimas baigėsi. Jūs įsikėlėte į geltoną daugiaaukštį šalia fabriko, į tamsų butą pirmame aukšte, čia gyveno tik turkai ir italai bei viena sena

našlė vokietė. Jūs stengėtės iš paskutiniųjų, leidote savo vaikus į geresnes mokyklas, negu būtumėte galėję leisti tėvynėje. Jūs davėte viską, kas įmanoma, bent jau visiems, išskyrus Sevdą. Tačiau pirmas vaikas visada yra eksperimentas, ką padarysi, žmonės klysta, užtat su kitais sekasi geriau, ar ne, Huseinai? Tik ne su pirmu, pačiu pirmuoju.

O dabar, Huseinai, tu vėl lauki Eminės, tik šįkart ji Vokietijoje, o tu Turkijoje. Kitą savaitę ji atvažiuos su Hakanu, Perihan ir mažuoju Umitu, kuriam pagaliau prasidės vasaros atostogos. Tu tyčia atskridai anksčiau, kad parengtum butą. Halima *baci**, geroji kaimynė iš apačios, tau nusamdė sekmadieniui valytoją, kuri dar kartą viską išvalys. Tavo žvilgsnis nukrypsta į virtuvę, Huseinai, į kurią išeina antros balkono durys. Ten guli į pakavimo popierių suvynioti abrikosai, juos tau popiet atnešė Halima *baci*. Tau pasisekė, kad gavai tokią paslaugią ir garbią kaimynę, Huseinai, tokie dalykai net ir čia seniai nebėra savaime suprantami.

Azanas jau baigėsi. Ką gi, nieko tokio, jei šiandien pasimelsi penkiomis minutėmis vėliau, Huseinai. Tad stumteli duris, įeini į virtuvę ir, išvyniojęs vaisius, pakiši po drungnu vandeniu. Balkono durys lieka atviros, kad išsivadėtų nenatūralus naujų baldų kvapas. Abrikosai jau kiūžtantys, tokie tau patys skaniausi. Jie saldūs, beveik sutižę.

Suvalgai vieną, paskui antrą. Jau eisi į vonią, Huseinai, pasirošti maldai. Kaip tik nusprendei, kad lipnių pirštų virtuvėje neplausi, o vonios kambarį iškart nusiprausi pirštus veidą rankas galvą ausis sprandą ir pėdas, ir jau iškelei koją iš virtuvės į prieškambarį, kai staiga kairėje rankoje pajutai aštrų diegimą.

* Sesuo (turk.), taip pat kreipinys į bendraamžę ar jaunesnę moterį.

Paklausi savęs – gal vakar pasitempei, baldų nešikams padėdamas tįsti per prieškambarį dvi sofas ir tris kušetes, nors jie dėkojo ir sakė, kad tavo pagalbos nereikia. Skausmas nerimsta. Dygčioja. Ir vėl. Kaip kobinys, plėšiantis perpus tavo kūno raumenis, Huseinai.

Sprandą išpila baimės prakaitas, šis skausmas tavo kūnui nepažįstamas. Staiga tavo krūtinėje ima plėstis kažkokia ankštuma, tarsi trauktūsi visa viršutinė kūno dalis, kol galiausiai lieka ne didesnė už sagą. Bet tu laikaisi ant kojų, Huseinai. Tu stovi ir sukryžiuoji ant krūtinės rankas, lyg pats save apkabindamas. Nebeišsilaikęs prisėdi. Žengi du žingsnius link svetainės, kur naujas valgomasis stalas su naujomis minkštomis kėdėmis, bet žengiant tuos du žingsnius tave staiga suima toks blogumas, kad verčiau nusprendi sukti į vonią, bet nebeištengi, tavo kūnas palinksta į priekį ir tu išvemi vidur prieškambario priešais buto duris.

Tu užsikosi ir suklumpi ir garsiai kiek įstengi šaukiesi kaimynės Halimos *baci*. Abiem rankomis daužai grindis, bet nežinai, ar tas beldimas apskritai girdimas. Pasaulis sukasi, pamatai pro šalių praskriejančius abrikosų kšnelius ant ažuolo plokštėmis išklotų grindų. Tavo kūnas bando pakilti, bet neištengia, Huseinai, viskas per sunku, visko per daug, viskas per ankšta, tavo krūtinės ląsta pilna spazminių traukulių ir, šaukdamasis Halimos, tu metiesi į viršų ir prarandi pusiausvyrą, tavo kūnas susmunka ant grindų į tavo vėmalus.

Tu iš paskutiniųjų pakeli galvą, sušunki, gaudai amą, vėl sušunki, ir staiga laiptinėje išgirsti Halimos *baci* balsą, jos šlepetės atšlepsi akmeniniais laiptais aukštyn pas tave, spazmas krūtinėje dvi sekundes nurimsta, tu kažkaip įstengi per tas dvi sekundes pakelti ranką prie durų rankenos ir atidaryti buto duris,

bet suima naujas spazmas, dar smarkesnis, toks aštrus, žiaurus, kokio dar nebuvai jautęs, tau iš burnos išsiveržia riksmas, jis skamba taip keistai, kad tau atrodo, jog čia ne tu šauki, turbūt jis atsklinda iš lauko, negali būti, kad jis eina iš tavęs.

Pamatai virš tavęs palinkusį pailgą išsigandusį Halimos *baci* veidą. Nesupranti, ką ji sako, bet jos veidas dreba, pilnas baimės ir išblyškęs. Tai veidrodis, kuriame išvysti, kokios būklės esi tu pats, Huseinai.

Glebi mintis tavo galvoje staiga tampa visiškai aiški: tai galas. Viskas. Baigta. Štai taip tu miršti. Savo paties vėmaluose, susidedančiuose iš tizių vaisių, bute, apie kurį svajojai visą gyvenimą, tu miršti tiesiog taip, nepamatęs spindinčių Eminės akių, kai ji čia įžengs pirmą kartą, nepajutęs savo jaunesniosios dukters ir abiejų sūnų jaunatvinio susijaudinimo, tu niekada nesužinosi, ar jiems patinka tavo išrinkti baldai ir chaotiškas gyvenamasis rajonas, apskritai Stambulas, jiems, šiaip ar taip, pažįstamas tik iš atvirukų ir iš vieno ar dviejų trumpų apsilankymų vaikystėje ir, žinoma, iš televizijos.

Tiesą sakant, kaip ir tau, Huseinai. Kodėl norėjai keltis būtent į Stambulą? Ką tu žinai apie šią vietą? Ar ji tikrai yra tavo išsiilgoji, ar tik prisiminimas? Prisiminimas apie išvykimą iš tėvynės, apie tarpinę stotelę prieš pasiekiant fabriką, apie vietą, kur buvo svarbu ne užmiršti, bet dar ir ne dirbti. Vietą, kur pirmą kartą galėjai kvėpuoti.

Tu nori kvėpuoti, Huseinai, tu nenori mirti, ne dabar, nors tu tikintis, nors visada sakei, kad esi pasirengęs, kada tik beateitų tavęs pasiimti Azraelis, gal, pagalvoji dabar, tu slapčia vyleisi, kad tikėjimas tau padės nugyventi ilgą, sveiką gyvenimą. Vis dėlto koks naivus tu buvai, Huseinai. Tu nepasirengęs. Negali viskas imti ir taip pasibaigti. Ne taip. Jei tavo liežuvis

nebūtų sunkus kaip švinas, o burna iškreipta skausmo, kunkuliuojančio ir liepsnojančio tavyje kaip nesuvaldoma laukų ugnis, užkurta, kad sudegtų visa priešiška gyvybė, tu melstum Alacho, maldautum Azraelio, kad jis ar ji ar tai dar padovano-
tų tau vieną savaitę, prašau, tik vieną savaitę, tik vieną kartą atidėtų baismės įvykdymą, kad savo mylimai šeimai, netrukus čia atsirasiančiai, galėtum atidaryti buto duris ir nuvesti per šiuos šviesius kambarius, čia Hakano ir Umito miegamasis, čia Perihan kambarys, čia svetainė, čia mūsų balkonas, ten toliau antras balkonas, prie mūsų miegamojo, Emine. Tik dar vieną savaitę, kad su jais pasivaikščiotum prie jūros, vaikus pavaišintum *çay**, paimtum dukros ranką ir pasakytum, kad labai ją myli, pasakytum sūnums, kad jais didžiuojiesi, paskambintum Sevdai ir paprašytum, kad atleistų, išgirstum anūkus, kurių tiek metų negirdėjai, gal net truputį daugiau kaip savaitę, juk tu seniai metei rūkyti, Huseinai, o nerūkantieji gyvena ilgiau, kaip tu gali būtent dabar mirti nuo širdies infarkto ir nepamatyti viso to, kas bus šiame bute, tavo bute?

Huseinai, tu įtempi akis, tu praplėsi akis, apsižvalgai. Halimos *baci* nebėra, bet po valandėlės ji vėl čia, tu supranti, kad Halima iškvietė greitąją pagalbą ir maldauja dar pakentėti, patrina tau veidą drėgna skepeta, šalta kaip ledas ji nuslenka tavo kaktą, nosimi, trūkčiojančiais lūpų kampučiais. Akimirką atrodo, tarsi tavo širdyje atsivėrė skylė, kurioje pradingsta visas skausmas, jis nuslūgsta, jo nebėra.

Huseinai, tu žinai, jo nebus tik akimirką, jis sugrįš, tuojau, skausmas sugrįš, tu negali pasakyti, iš kur žinai, iš kur taip greitai žinai, bet naujas spazmas tikrai prasidės ir bus nežmoniškai stiprus, nuneš tave toli nuo čia, tu tai žinai, todėl pasinaudoji

* Arbata (turk.).

žiojinčia tuštuma krūtinės ąštoje, pasinaudoji paskutinėmis jėgomis, kurių dar surandi savyje, kad pajudintum lūpas, išblyškusi, išsigandusi Halima klausiamai pažiūri į tave, paskui prikiša ausį prie tavo burnos, kad geriau suprastų, ką tu nori pasakyti, tu išmurmuri žodį ir Halima paklausia: „Kaip? Kaip?“, bet tu daugiau neįstengi, tu pamatai ant sienos krintantį šešėlį ir pajunti ant sprando šaltą prakaitą. Bet tu nebijok, Huseinai, tas šešėlis – tai aš. Pažadau, aš liksiu čia, šiame name, tavo bute, ir saugosiu tavo šeimą, kai ji atvyks, duodu žodį, Huseinai, o tau jau laikas eiti, net aš nebegaliu nieko pakeisti.

Nebijok, Huseinai, įkvėpk oro, šiek tiek įkvėpk, tik tiek, kad vėl išgalėtum, kad iššnibždėtum žodžius, kuriuos visą gyvenimą laikei savyje šiai akimirkai, tu dar nenori jų pasakyti, nes dar nenori pasiduoti, tačiau tai nebe tavo valioje, Huseinai, niekas nebe tavo valioje, Huseinai, ir tu skubi tai padaryti, kol dar ne vėlu, tu įkvepi oro, kad paleistum, kad pats nuspręstum, jog jau ta akimirka, kai reikia paleisti, tu įkvepi oro ir sušnibždi *Ešhedü en la ilahe illallah...**

* Liudiju, kad nėra kito dievo, išskyrus Alachą (arab.).

Tris dešimtmečius Vokietijoje sunkiai dirbęs turkas Huseinas pagaliau įgyvendina savo svajonę – išigyja erdvų saulėtą butą Stambule, kad galėtų mėgautis peizyžu poilsiu su šeima. Tačiau likimas žiaurus – tik atsikrausčius jį ištinka širdies smūgis.

Huseino žmona ir keturi jų vaikai atvyksta į laidotuves iš Vokietijos. Kiekvienas – su savo emociniu bagažu: Hakana tebedrasko tėvo lūkesčiai jo atžvilgiu, Peri siegia tapatybės klausimai, Sevda jaučia pagiežą dėl praleistų galimybių ir patirtų neteisybių, jauniausiąjį Umitą gniuždo draudimas mylėti jo pasirinktą asmenį, motina Eminė negeba išsiveduoti iš praeities traumos. Visi jie turi savo paslapčių, troškimų, žaizdų, tačiau juos vienija dar kai kas – Huseino bute jie jaučiasi stebimi.

Emociškai intensyvus šeimos epas „Džinai“ (*Dschinns*, 2022) yra antrasis vokiečių rašytojos Fatmos Aydemir romanas, tyrinėjantis turkų imigrantų likimus XX a. pabaigos Vokietijoje. Atverdama užgniaužtus prisiminimus, neišsakytas nuoskaudas, palaidotą praeitį rašytoja atskleidžia įvairialypes imigrantų patirtis bei apverčia su jomis siejamus stereotipus, primena mums, kad visi kovojame su savo demonais ir trokštame būti suprasti.

FATMA AYDEMIR (g. 1986, Karslirūhe) – ryškus naujosios vokiečių literatūros balsas. 2017 m. pasirodė rašytojos debiutinis romanas „Elbogen“ (2017), įvertintas *Franz Hessel* ir *Klaus Michael Kühne* premijomis. Ypač didelio atgarsio sulaukė po jo sekęs romanas „Džinai“. Ablejose knygose nagrinėjami turkų-vokiečių kultūrų aspektai, sudėtingos imigrantų patirtys. F. Aydemir yra kilusi iš turkų-kurdų šeimos. Šiuo metu ji gyvena ir dirba Berlyne.

